

Vynechána část nahrávky, na níž Václav Havel a další přestavitelé KC OF vítají zástupce Koordinačního výboru VPN.

Václav Havel: Kde je ten náš pytel blech? Je tady celej? Hele, to nás je tak málo? Členů rady, tady? To je pytel, pytel blech! Jirko, můžeš to řídit chvíli? Dostupní členové rady jsou tady všichni z baráku?

Petr Kučera: Jsou, Vašku, jsou. Ono to stačí.

Václav Havel: Jo? Dobrý. Tak kdo to bude řídit? Petr to bude řídit.

Petr Pithart: Čtyři jsme tady.

Václav Havel: Nebo Jirka –

Jiří Křižan: Ne, já se hlásím o slovo. (Smích.)

Petr Pithart: Já jenom řeknu... Ve dvě hodiny začíná jednání v Paláci kultury. Tentokrát –

Petr Kučera: Ve Valdštejnu!

Petr Pithart: Ve Valdštejnu! Já jsem včera byl v Polsku. Malá změna je v tom, že Národní fronta tentokrát nebude jen hostitelem, ale do jisté míry se aktivně té věci účastní, což má jednu výhodu. Národní fronta v osobě pana Krejčího zastoupí všechny ty, kteří se na to jednání vehementně tentokrát cpali. Od SSM zřejmě přes další a další zájmové organizace. To jednání by vůbec prostě nikam nevedlo a ostatně nebylo by politicky relevantní. Čili tentokrát se k němu budeme chovat jako nejenom k organizátorovi a hostiteli, ale jako k někomu, kdo vlastně obtížný úkol za nás vyřešil a umožnil hladký průběh jednání. Jestli se nemýlím, tak se bude jednat o dvou problémech. Samozřejmě, že je víte. Dohodne se společný kandidát na prezidenta republiky. V této souvislosti možná vyvstane otázka něčeho, pro co není zatím přesný termín. Mohorita to při posledním setkání ve Valdštejnském paláci charakterizoval jako mandát. Asi tak, že máme-li se dohodnout na společném kandidátovi, chceme od něj jisté záruky, které nebudou nikde zveřejněny, ale které se sepíší, zformulují a jaksí vzájemným podáním ruky nebo čím si stvrdíme, že tomu tak vskutku bude. Je možné, že od té myšlenky upustí, neupustí-li od ní, Jaroslav Šabata, člen naší delegace, je připraven na místě to zformulovat, protože mluvil o tom s Urbánkem –

Václav Havel: Proč tu není?

Petr Pithart: Protože toto píše nahoře. Urbánek vyslovil určité obavy, které komunistická strana má o sebe a o své členy. A jsou to obavy, které samozřejmě Vašek je ochoten vyvrátit. Několika větami garantovat, že jim nic nehrozí. Pochybuje, že by něco takového chtěli socialisté nebo lidovci. Rozhodli jsme ale, že ten text si nepřipravíme předem. Budou-li ho chtít, zformulujeme ho na místě. To bude asi velmi krátké, celé toto jednání.

A pak teda nastane situace, kdy se v hodinu »H« spočítá, kolik je volných míst. Od toho tam bude doktor Pavel Rychetský, který to celé sleduje; dostává po hodině zprávy z parlamentu, kteří poslanci nejen rezignovali, ale jejichž rezignace byla přijata. To je veliký rozdíl. Tam je několik kroků formálních. Takže ti, kteří to vzdali a už tam nikdy nepůjdou, ještě vlastně nemusí upravit svá místa! Dneska odpoledne musí mít kancelář Federálního shromáždění jména těch poslanců, protože technicky by prostě nebylo možné tu volbu, tu kooptaci – mluvíme o kooptaci, abychom nepředstírali něco, čím to není – nebyli by to schopni zajistit, kdyby to dostali později než, tuším, zítra ráno. Máme připraveny teda všechny možné varianty.

Václav Havel: Jsou tu lidi neznámí! Je tam takovejch strážců!

Petr Pithart: Máme připraveny všechny možný varianty na různé počty poslanců –

Jiří Křížan: [...] aby sem nikdo ani nestrkal hlavu!

Václav Havel: A byli ticho!

Vladimír Hanzel: A ticho, jo, tam.

Petr Pithart: Přitom v tomto prvním kole – těch kol kooptací, budou nejméně dvě, možná že budou i tři, podle toho, jak budou poslanci odstupovat, aby parlament byl stále schopný se usnášet... Takže je možné, že třeba začátkem ledna odstoupí takový počet poslanců, že bude potřeba udělat další kooptační kolo, aby se neztratilo kvorum, a je možné, že pak bude ještě třetí kolo. V tom prvním kole ten seznam navrhovaných poslanců vychází samozřejmě z návrhu těch krajů, v nichž jsou uprázdněné obvody. Je samozřejmé, že nebudeme opakovat praktiky komunistické strany a cpát tam prostě lidi z Prahy nebo z Bratislavy. Zejména v tom prvním kole bychom měli v tomto smyslu být velkorysí, protože potřebujeme-li tam některé lidi z Prahy a Bratislavy, tak je tam dodáme v tom druhém kole. To první kolo by mělo skutečně vycházet z ducha našich dvou hnutí, z ducha tedy spontánnosti a jaksi dobrovolnosti. A žádné stopy centralismu se tam prostě nemohou projevit. Neznašená to samozřejmě, že stoprocentně, důsledně. Budou asi případy jednotlivé, kdy přeci jenom přesvědčíme, že by za okres Strakonice měl být někdo, koho tam potřebujeme teď a kdo je třeba z Prahy, a nebo podobně u vás v Bratislavě. Toto všechno musíme teda do půl druhé dohodnout. Bohužel doktor Rychetský, který ten seznam v této chvíli má, je na nějaké svatbě a bude tady během několika minut. Takže o té věci můžeme začít mluvit třeba obecně, pak vezmeme seznam a začneme pracovat. Vašek.

Václav Havel: K tomu seznamu bych chtěl jenom říct, že důležitý ze symbolických důvodů je Jakešův obvod u nás v českých zemích a Kladno doporučuje Ročku a musíme ho prověřit.

Petr Kučera: Ne, už to mají jinak.

Václav Havel: Už mají jinýho. A máme ho –

Petr Kučera: Máme ho zanesenýho, má tam krátkou charakteristiku. Byl to ten člověk, co byl na Letný, a je to ten, kterej vedl stávkovej výbor.

Václav Havel: A stojí za ním Poldovka i horníci a všichni, jo? Dobrý. Ze symbolických důvodů je to důležitý.

Jiří Křížan v rozsáhlém diskusním příspěvku seznámil přítomné se způsobem volby prezidenta republiky 29. prosince 1989 ve Vladislavském sále na Pražském hradě.

Václav Havel: Tyhle věci mají ještě v podstatě pár dní času. Měli bysme mluvit o tom hlavním, co se u toho »kulatýho stolu« bude mluvit. Já bych, když dovolíte, si vzal slovo a vysvětlil bych toho pavouka a harmonogram a strategii a takový. Jestli to ještě platí, včera to platilo, s čímž vy byste museli... Já to nejdřív vysvětlím a pak řeknete, jestli s tím souhlasíte. Harmonogram by byl takovej (a jestli si to můžete poznamenávat): 27. prosince by ti, co navrhovali pana Dubčeka za prezidenta – což je Slovenská národní rada a slovenská Národní fronta a takový –, by odvolali jeho kandidaturu.

Petr Pithart: Stop, Vašku! Ta kandidatura je formálně vadná. Je to neuvěřitelné, ale není Dubček navržen za prezidenta. Z kanceláře předsednictva Národního [míněno Federálního] shromáždění mi to podrobně vysvětlil poslanec [Jozef] Stank.

Václav Havel: Dobře, formálně není, ale –

Petr Pithart: Dobře, ale abysme to věděli.

Václav Havel: – jaksí symbolicky je.

Petr Pithart: Symbolicky je.

Václav Havel: A symbolicky musí být též odvolána. A zda oni řeknou cosi víc než pouze to, že odvolávají tuto kandidaturu, anebo zda to neřeknou, je jejich džob, jo. Nikoliv náš. To se stane sedmadvacátýho. Dubček se k tomu pravděpodobně též sedmadvacátýho tak či onak vyjádří.

28. prosince ráno v devět nebo v kolik bude společná schůze celého Federálního shromáždění, kde se přijme zákon o kooptaci. To musí udělat celá sněmovna. Musí se přijmout ještě asi nějaký další zákon o novým slibu prezidentským, že je bez socialismu a tak. Ale »Československá socialistická republika« tam musí zůstat, protože až bude nová ústava, tak tam teprve bude to... No a pár dalších zákonů, který může přijímat jenom celý Federální shromáždění. Pak se rozejdou ty sněmovny. Každá zvlášť přijme rezignaci těch

jejich členů, který ji do té chvíle podají, že. A situace je taková, že pakliže se ona zmenší, ta některá sněmovna, o rezignovavší, tak to kvorum se analogicky zmenšuje. Není tomu tak, že ten počet těch poslanců je neměnný, že je měřítkem toho kvora. Měřítkem je počet fungujících poslanců, že ano. A oni podle toho nového zákona za ně budou kooptovat. Nevíme kolik, musíme jich tam mít přichystaných víc, než jich kooptovat budou, protože nevíme, kolik jich do té doby dá rezignaci. Mezi prvními kooptovanými nebo vůbec první musí být Dubček, jo. A musí tam už být taky připravený v tom sále, kde budou ti budoucí poslanci čekat, že. Pak se sejde pravděpodobně narychlo to předsednictvo. Pak se znova sejdou obě sněmovny dohromady. A teď by prý měl někdo za Slovensko, za celé Slovensko – tak aspoň jsem to domlouval s tím [Stanislavem] Kukrálem dotyčným, což je předseda Federálního shromáždění, jak víte nebo nevíte – a měl by někdo za Slovensko se přihlásit ke slovu a říci, že Slovensko navrhuje, aby pan Dubček byl předsedou Federálního shromáždění, a nějak to zdůvodnit. A to je úplně jedno, kdo to udělá. To už je věc Slováků, jestli se domluví ty jejich Národní fronty a Slovenský národní rady s váma, nebo jestli to uděláte vy nebo váš poslanec.

Zdeněk Jičínský: To musej udělat ti poslanci, Vašku. Z těch oficiálních, nikdo z neoficiálních tam zatím není.

Petr Kučera: To musej udělat ti poslanci.

Petr Pithart: Z těch starých, z těch stávajících.

Václav Havel: Dobře, tak musí se najít takovej poslanec, kterej to řekne za celé Slovensko! Jestli nějaký takovej existuje, že jo. Třeba z té strany nějaký takový Demokratický. [Jozef] Šimúth nebo tak, no.

Ján Budaj: Ale budú už tak kooptovaní, hej?

Milan Kňažko: To môže byť jeden z tých kooptovaných.

Petr Pithart: Ne!

Vladimír Hanzel: A to nemůže být Stank?

Václav Havel: Moment. Proč říkáš, že ne?! Ti kooptovaní už budou přítomni.

Milan Kňažko: Iste.

Václav Havel: Ty už budou přítomni, protože okamžikem, kdy je rozdělený zasedání těch sněmoven kooptuje, tak oni vstoupějí do těch sněmoven a vzápětí, když bude společné zasedání Federálního shromáždění, už tam budou. Čili to klidně může být i nový poslanec!

László Sziget: To nie je politicky bezvýznamné.

Ján Budaj: Môžem sa spýtať, teda oni čo navrhujú?

Václav Havel: To, že až se sejde to Federální shromáždění zase dohromady, ty sněmovny, tak jako první se přihlásí ke slovu Slovák, slovenský poslanec, který jménem celého Slovenska řekne, že navrhuje Alexandra Dubčeka do funkce předsedy Federálního shromáždění. Ahoj. (Do místnosti vstoupil Pavel Rychetský.) Potom vystoupí pan Kukrál, kterej je předsedou, a řekne, že dává svou funkci k dispozici ve prospěch pana Dubčeka, a řekne, proč to dává a tak. Potom se o tom bude hlasovat. Musí se o tom hlasovat tajně, protože zákon o volbě aklamací se týká pouze prezidenta, a ne jinejch věcí. Kukrál říkal, že to řekne tak. A je na tom Slovákovi, aby to řek tak, aby to prošlo v tom tajným hlasování. Protože kdyby to neprošlo, tak je průser, že ano. A že to řeknou tak, aby to prošlo, no. Načež se musí opět to plénum přerušit, a teď bude volba místopředsedů a předsednictva a takový schůze, a pak zas se sejít a zvolit to předsednictvo a ty místopředsedy a tak. To už je jejich byrokratická věc, o který ví asi Pavel Rychetský nebo někdo. Ale výsledkem, co se týká toho »kulatého stolu« je toto, že výsledkem má být nový pavouk vedení Federálního shromáždění. A ten vypadá tak, že nahoře, nejvýš, je předseda – to je teda Dubček. Jelikož je to Slovák, tak první místopředseda – podle takových těch přibližných zákonů o paritě – musí být Čech. A to bude ten pan Kukrál, kterej se vzdá tý svý funkce ve prospěch Dubčeka. Jak dlouho jím bude, nevíme samozřejmě, třeba jen tejden, ale bude to on. To je první místopředseda. Pod ním jsou ostatní místopředsedové. A to bude pan Stank, což je Slovák a který byl dosud prvním místopředsedou. Pak to bude ze jsoucích místopředsedů Kučera, který tam je za stranu socialistickou a kterýho si strana socialistická dříve nebo později vymění za jinýho sama. Pak to bude [Josef] Bartončík za stranu lidovou. Bartončík je předsedou Sněmovny lidu.

Petr Kučera: – lidu. Předsedou sněmovny národů je Stank.

Václav Havel: Ano. A Stank je Sněmovny národů. Byl by, ještě není, ale byl by. A Stank je Slovák, Bartončík je Čech, zase ty parity. Pak je dalším místopředsedou Šimúth a dalším [Ján] Pampúch. No a to je za ty strany malý slovenský, že ano, ten Šimúth a Pampúch.

Pavel Rychetský: Demokratická strana je Šimúth a Pampúch je Strana slobody.

Vladimír Hanzel: A co Blažej?

Václav Havel: Právě o něm budu mluvit, Vlád'ó. Vždyť víš, že jsme spojeni telepaticky tak. (Smích.) Jediný sporný... A to všechno je domluveno s těma lidma, ty všichni to věděj a jsou na toto aranžmá připraveni. Sněmovna národů si zvolí Stanka za předsedu a Sněmovna lidu už má Bartončíka za předsedu a tak.

Neidentifikovaná osoba: Stank je komunista?

Václav Havel: Stank je komunista. Naštěstí že vůbec tam je nějaký komunista v tom celým pavouku. (Smích.) A teď je problém s jistým panem Blažejem, který teď tvoří poměr těch

všech, toho celého. Pod nima teprve je předsednictvo, to není předsednictvo, to je struktura předsedy a místopředsedů. A poměr Slováků k Čechům v celý tý nejvrchnější vrstvě toho pavouka je poměr – Slováci k Čechům – pět ku třem. Čili by se hodilo, aby ten pan Blažej byl vyměněnej za Čecha. Zase z důvodů tý parity. [...] se vzdát poslaneckého mandátu, ale jenom funkce místopředsedy, že. A přišel by tam Zdeněk Jičínský, což by bylo samozřejmě lepší, než když tam bude tenhle pan Blažej, protože Zdeněk Jičínský je ústavněprávní –

Milan Kňažko: Blažej je dost' skompromitovaný. Je možné, že budú tlaky už z Bratislavy.

Václav Havel: No tak ty tlaky ho musej k něčemu dotlačit, že ano.

Vladimír Hanzel: [...] co spáchal poslanec Blažej v Práci 20. prosince.

Václav Havel: Ti, co ho tlačej, aby odešel, ho musej k tomu dotlačit taky opravdu, že ano.

László Szigeti: [...] podpisová akcia, kde teda žiadajú občania, aby odstúpili.

Ján Budaj: Stank má teda akú funkciu?

Václav Havel: To je normální místopředseda.

Pavel Rychetský: Místopředseda a předseda Klubu komunistických poslanců.

Václav Havel: Čili by za něj měl přijít Čech a komunista. Takže Zdeněk Jičínský musí vstoupit do komunistické strany. (Smích.) Bylo by velmi dobré, kdybysme místo pana Blažeje tam propasírovali Zdeňka Jičínského –

Zdeněk Jičínský: Vašku, v týchle fázi to není třeba. To není třeba.

Václav Havel: – neboť je za prvé náš a je důležitý jakožto ústavněprávní odborník a zároveň náš člověk, že by tam byl někdo. Oni jsou dobrý i tak, jak jsou. To předsednictvo je dobrý, protože Bartončík, Kučera, Stank a všichni prostě jedou s náma, jo.

Alexandr Vondra: Já se chci zeptat na jednu věc. Při těch rozhovorech s Bartončíkem jsem pochopil, že tam funguje taková trojice schopnejch lidí. To je Stank, Bartončík a ta [Blanka] Hyková.

Václav Havel: Hyková je současná předsedkyně Sněmovny národů.

Petr Kučera: Ne. Není.

Petr Pithart: Není předsedkyní.

Alexandr Vondra: On si ji pochvaloval. Ona není v tomhleto zatím.

Václav Havel: A čím je? Ona je jenom členkou předsednictva asi?

Petr Kučera: Ona je členkou předsednictva.

Václav Havel: No to je něco jinýho. To je nižší vrstva než ty místopředsedové. To předsednictvo, to se nebude muset moc měnit, ale musí být zachovaný to zase, že tam je deset Slováků, deset Čechů ze Sněmovny národů a tohle všechno. A to všechno tam je. Akorát je

nutný, aby někdo nově z té horní vrstvy těch místopředsedů, což bude Dubček a případně Jičínský, se dostali ze svých sněmoven do tohoto předsednictva a byli tam zvolení. Protože není možný, aby byl někdo předsedou Federálního shromáždění nebo jeho místopředsedou a zároveň nebyl členem předsednictva. No je to zkrátka zašmodrchaný, ale všechno je to domluvený, jak s panem Kukrálem, tak s panem Stankem a s těma všema ostatníma. A snad s panem Dubčekem. Mimo pana Blažeje. S tím tohle aranžmá domluvený není. Ale jde o to, jestli s tímhle celým pavoukem souhlasíte, tak abyste, abysme – nebo abyste, protože já tam nebudu – všichni za ním stáli u toho »kulatýho stolu« zcela jednotně. Teď jde o to, jestli ale s tím souhlasíte nejprve, že.

Ján Budaj: Tak u nás je sporná ta účast' tých tak zvaných nestraníkov – Šimútha a Pampúcha.

Milan Kňažko: Inostrancov.

Ján Budaj: Inostrancov. Šimúth, pokiaľ viem, má byť zbavený vedenia Demokratickej strany, ale členstva zrejme nie, takže nebráni mu, aby reprezentoval tú stranu. Ale zatiaľ asi v tejto situácii by sme do toho nemali zasahovať. Oni budú sa pripájať k väčšine.

Václav Havel: Řídíš to, Petře, jo?

Petr Pithart: Ano. Pavle.

Pavel Rychetský: Já bych chtěl říci asi tolik, že tato dílčí rekonstrukce je opravdu dílčí jenom pro tu chvíli, aby ten parlament trochu vypadal na tu volbu prezidenta. Ale na ten leden se připravuje pro případ, že by ti zkompromitovaní poslanci vydrželi a pořád ty mandáty drželi, tak se připravuje další ústavní zákon – už je v tom parlamentu – o odvolávání poslanců. Takže taková ta generální rekonstrukce toho parlamentu v podstatě jaksí masovější, než je teď. Teď upřímně řečeno... To, co se děje teď... Nebylo by vhodné, aby Dubček byl jediný, který se stane poslancem ve středu. Je potřeba, aby šel v zákrytu aspoň těch deseti dvanácti jiných lidí, aby to tak nevypadalo. Na takovou tu opravdovou rekonstrukci si chceme s váma sednout. My jsme si už udělali – já myslím, že tady to můžu říct – takovej jakoby odstřelovací seznam poslanců za české země, kteří prostě tam nemohou zůstat. A to je David, prostě ti důchodci, Korčák, nebudu jmenovat. Já předpokládám, že totéž uděláte vy, a myslím si, že to ani nebudeme muset použít, protože ten zákon předpokládá, že ty politické strany samy budou mít právo odvolat ty poslance a zbavit je mandátu, a tím pádem bychom je nemuseli ani k tomu nutit. Problém bude spíš ten, že si myslím, že dnešní »kulatý stůl« možná nedokáže vyřešit natrvalo klíč obsazování takto uvolňovaných mandátů.

Petr Pithart: Ne. Já myslím, že to ani nebude řešit. Bude řešit prostě otázku uprázdněných míst k dnešnímu datu. A vznese se to jako problém, který si všichni promyslí, až se bude dělat druhé kolo rekonstrukce. Petr.

Petr Kučera: Já jenom faktickou poznámku. Včera ten [Josef] Krejčí hovořil v tom smyslu, že to prochází normálně Národní frontou ještě dosud, to odvolávání klasické. Že každý den rozesílá pět až šest dopisů na poslance, kde je voliči žádají, aby odstoupili. A on je žádá, aby se zase k tomu vyjádřili. Takže spíš bych se obával toho, že už v této fázi se nám může stát, že budeme postaveni před problém v tu středu, kdy tam najednou bude určitá masa poslanců, která odstoupí.

Petr Pithart: Dobře, ale kancelář parlamentu nám sdělila, že pokud nebudou do zítřka do rána ti poslanci jmenováni, že to technicky nepřichází v úvahu.

Petr Kučera: Tím lépe.

Václav Havel: Tady se hlásil jeden.

Kamil Procházka: Ja som Procházka. O krok dozadu. Jeden muž má predniesť návrh kandidatúry Dubčeka na predsedu Federálneho zhromaždenia. Vzhľadom na to, že to je asi kľúčový moment v jednej chvíli –

Petr Pithart: No naprosto!

Kamil Procházka: – tak som toho názoru, že ten človek by mal mať dubléra, ktorý by bol paralelne pripravený pre každý prípad.

Petr Pithart: Ano. Prosím.

László Szigeti: Volám sa Szigeti. Ja som zástupca maďarskej menšiny vo VPN. To ministerské kreslo nám neprešlo. O tom sme rokovali minulý týždeň a dohodli sme sa, že to ide. Ale viem, že v Čechách sa na to nemyslí, ale napríklad ani Strana slobody a Demokratická strana nemá toľko členov, jako máme napríklad my. [...] To za prvé. A za druhé, že máme viac poslancov v parlamente československom ako napríklad tieto strany. Nehovorím preto, abysme teraz koptovali, ale perspektívne, keď sa bude hovoriť o strednej Európe, aby situácia –

Petr Pithart: Určitě! V každém případě! V každém případě!

Václav Havel: To ministerstvo taky bude už brzo.

Petr Pithart: A pokud jde o to ministerstvo, to samozřejmě –

László Szigeti: To sme sa dohodli minulý týždeň –

Petr Pithart: To byl slib pana Čalfy, že to vyřeší, a prosil nás o to, abychom posečkali, a my jsme v rámci řady jeho ústupků, které byly až překvapivé, s tím souhlasili, ale v žádném

případě to nehodláme zapomenout. Ostatně je tady národnostní komise, která je neobyčejně agilní. Kdybyste na to zapomněli vy, tak na to nezapomenou oni. Zdeněk Jičínský.

Zdeněk Jičínský: Já mám jednu poznámku. Myslím, že dneska nebudeme řešit věci konkrétně, ale obecně by se ten problém řešit měl. A to jak pokud jde o Českou, tak i pokud jde o Slovenskou republiku. Že největší množství uvolněných poslanců bude z řad komunistických poslanců. Čili že my nemáme nic proti tomu, jestli rekonstruovaná nebo reformující se komunistická strana si chce nějaké poslance vyměnit, ale že nemůže v žádném případě trvat na dosavadním počtu poslanců. Ta uvolněná místa budou obsazovat tedy zástupci Verejnosti proti násiliu a Občanského fóra. Čili to myslím jako princip.

Pokud jde o tady to, co bylo řečeno zástupcem maďarské menšiny: Já to nechci [...], ale tady nejde jenom o Federální shromáždění, ale Slovenskou a Českou národní radu. Čili určité problémy se dají řešit jaksi na těchto úrovních. A jinak prosím vás když tady byla řeč o tom ministerstvu – jenom mám jednu obecnou připomínku. Abychom počítali s tím, že do budoucna se počet ministerstev musí zmenšit a ne rozšiřovat!

Václav Havel: Ale ony se zrušej, některý.

Petr Pithart: Odvětvový ministerstva. Vašek.

Václav Havel: Já jsem se chtěl jenom zeptat na jednu důležitou věc. V rámci lehce komplikovaného jednání s panem Dubčekem jsem mu v jakési fázi dal slib, kterým jsem samozřejmě vázán, pakliže on mezitím to nezměnil. A na to se chci zeptat. Jsem mu dal slib, že při nějaké příležitosti vhodné, co nejdřív, se vyjádřím v tom smyslu, že bych ho podporoval jako kandidáta na toho pětiletého prezidenta po svobodných volbách a tak dále. Ptám se, zda to ještě platí, protože bych to musel ještě teď někdy udělat, co nejdřív. Víte o tom něco?

Ján Budaj: Ja by som, keď je tu spomenutá táto otázka Dubčeka, načal túto tému. Najprv obširnejšie. My sme sa dostali – ako som aj telefonicky sa snažil vysvetliť – do veľmi obtiažnej situácie, VPN na Slovensku niekoľkými krokmi za poslednú dobu, čo sa týká prezidentskej situácie. Alexander Dubček je nepochybná politická mohutnosť na Slovensku. On de facto popri VPN reprezentuje jedinú reálnu politickú stranu, ktorá ovšem nemá členov, okrem niekoľkých jeho priateľov. Ale z toho je zbytočné sa posmievať. My sme ho – ako sme tu diskutovali – nepovažovali za zaručenú záruku v tejto pohyblivej dobe, nebezpečnej dobe, že on by mal kandidovať na tento úrad, ktorý bude mať v rukách, vieme čo. Ničmenej doma sme sa stretli so skutočnosťou obrovského zneužitia tej situácie, ktorá vznikla, komunistickou stranou a všetkými týmito orgánmi. Je tu potom aj okolnosť istého takého národného vedomia Slovákov. Najmä strednej a staršej generácie, o ktorom sa nebudem šíriť a ktoré –

Václav Havel (polohlasem): Ve 12.45 to platí. Jenomže musí být v jedné místnosti všichni. Pokračuj Jano, dobrý.

Ján Budaj: To je proste súvislosť s rokom šesťdesiat osem. Domnievali sme sa potom, že situáciu nie je možné riešiť konfliktom medzi tvojou kandidatúrou a kandidatúrou Dubčeka. To je naprostý nezmysel na Slovensku. Preto sme boli toho názoru, že by sa nemala viesť verejná kampaň. Malo by to zostať pri televíznych vystúpeniach, takom, aké si urobil a ktoré malo na Slovensku veľmi dobrý dopad.

Václav Havel: Které myslíš? Já tam byl víckrát. V té televizi jsem furt.

Ján Budaj: To sobotné, kde si sa vyjadril, že Dubčeka –

Václav Havel: To už bylo před deseti lety. (Smích)

Ján Budaj: – že Dubčeka považuješ za partnera a priateľa a že bude stáť po tvojom boku. Okamžite sa znížilo napätie! Pretože skutočne tu na Slovensku tlač, televízia všetko rozpeckovala, začala rozťahovať tento národný pocit Slovákov. V každej krajine, aj v Čechách v týchto dobách, sa ten nacionalizmus oživuje. Nie je nič jednoduchšie než teda využiť Dubčeka, postaviť ho na čelo akejsi fiktívnej skupiny neznámych politických síl. A také sily za začali formovať. Dokonca vznikla strana pod týmto titulom – Strana demokratického socializmu. Ľudí, ktorí ho ani nepoznajú, ale ktorí povedajú, že v mene jeho ideí a s ním na čele potiahnu. Takéto veci zatiaľ sa nerozvinuli do nejakej väčšej šírky, ale neslobodno ich podceňovať. Domnievame sa, že by bolo veľmi nešťastné teraz stavať túto kandidatúru proti sebe jednak, a jednak ale aj to stavať Dubčekov nárok, delegitimovať Dubčeka ako v nároku na to prezidentské miesto.

Václav Havel: Čili, jinými slovy, mám to říct při nějaké příležitosti?

Ján Budaj: Počkaj, nie, nie. Je to komplikovanejšie. Inými slovami. Podľa nášho názoru sa stala chyba, keď sa pri »okrúhlom stole«, pri ktorom nás teda reprezentoval iba Miro Kúsy, ktorý žiaľ nemal žiadny kontakt. My sme sa o ňom dovedeli o šesťnástej hodine a začínal o sedemnástej. Tým vám nedávam za to vinu, vieme, aké sú doby. Ale skutočnosť je taká, že zo slovenského pohľadu to bolo delegitimovanie Dubčeka, keď z toho »okrúhleho stolu« vzišla decízia, že to môže byť nestraník a Čech.

Petr Pithart: Ne, ne, ne, ne! To je omyl, který opakuje ten Blažej v televizi. To rozhodnutí vzešlo v Paláci kultury, kde byli přítomni, teda vy jste tam byli přítomni neustálým odbíháním Vaška k telefonu. Byly tam dvě slovenské strany –

Václav Havel: A Janko Čarnogurský.

Petr Pithart: Janko Čarnogurský tam byl a to rozhodnutí padlo tam ve Valdštejnském paláci.

Václav Havel: A byla to iniciativa komunistů? Nebyla?

Petr Pithart: A byla to iniciativa komunistů. Tam to jenom bylo zopakováno. A my jsme trvali, že se to teď už musí objevit v komuniké, zatímco v Paláci kultury jsme netrvali na tom, aby to bylo v komuniké, protože jsme s napětím čekali, jak dopadne konkrétní dohadování vlády. To nebylo... To bylo o několik dní dřív v konkláve, kde vy jste byli zastoupeni. Přinejmenším tedy Janko Čarnogurský, několik vašich telefonátů a ty dvě slovenské strany po dvou přítomných.

Václav Havel: Já si vzpomínám. Já mluvil s tebou a s Milanem z toho Paláce.

Vladimír Hanzel: Ano, ano, ano. Vy jste byli permanentně vlastně spojení telefonem.

Ján Budaj: My sme boli spojení – vieš – v tomto, či podporujeme. Samozrejme, to sme potvrdzovali. Ale tento verdikt vytvára situáciu, že aj tá Dubčekova kandidatúra je nelegitímna voči iniciatíve VPN, OF. Čiže nemá nárok kandidovať. Ja som presvedčený po stretávaní dosť často s ním, že za tým jeho prísľubom, že on vycúva z tej kandidatúry takýmto čestným spôsobom, že on sa stane predsedom [Federálneho zhromaždenia] a vtedy sa bude môcť poďakovať nie ako porazený protivník Václava Havla, ale ako legitímny ústavný činiteľ, ktorý už nemôže mať dve funkcie, hej. Tak táto jeho rola je skutočne pre zmiernenie toho pocitu akejsi porážky. Rozumiete, tu medzi Slováckmi a Čechmi aj vo vzduchu existuje otázka akéhosi revanšu za politiku, ktorú robili Slováci u vás. Existuje otázka nadviazania na kontinuitu Alexandra Dubčeka roku 1968. To sú všetko reálne veci, ktoré – priznám sa – my sme asi trochu podcenili. Oni se ukázali v momente, keď začali komunisti viesť kampaň, využijúc toto, tento verdikt, že to môže byť len Čech. To na Slovensku vyvolalo pocit, že to je akási porážka, pri ktorej asistovalo VPN.

Václav Havel: A můžu k tomu něco říct? Jestli já jsem dobře Dubčekovi rozuměl, tak má takovou hezkou myšlenku, že on reprezentuje ten minulý a neúspěšný pokus o svobodu a já ten nový a úspěšný, a že tudíž on bude ten, který bude přijímat ten můj slib. Přijímá ho on?

Ján Budaj: Prijíma ho on a on ťa uvádza –

Václav Havel: A vlastně bude tím symbolizovaná kontinuita minulého neúspěšného pokusu o svobodu a nynějšího úspěšného. S tím, že tam musí zůstat jakási škvíra, která mu bude dávat – ať už symbolicky nebo reálně – šanci být volen a kandidovat na to pětileté období. Což je pro mě velice dobré, mimo jiné to, že chci od začátku připravovat veřejnost na tu prozatímnost toho svého prezidentsví, pokud budu teda zvolen, a nikoliv Biřak, že ano. A proto se mně zdá, že asi on má pravdu, když chce, abych nějakým způsobem naznačil – nejde to asi v novoročním projevu, ale někde jinde při nějaké příležitosti – naznačil nějak tu otevřenost toho budoucího, už jako takového – řekl bych – legitimnějšího a delšího prezidentsví. Že je otevřena tomuto Slováckovi, který – jak jsem už několikrát někde řekl a

nevím, jestli to někdo slyšel – který po Rastislavu Štefánikovi je takovej nejznámější Slovák, koho Slovensko dalo naší zemi i světu a tak, že ano. A nač jsem se ptal, je právě kdy a jakým způsobem mám tohle říct, že ano. Zdeněk se hlásil a Saša.

Zdeněk Jičínský: Můžu, jo?

Petr Pithart: Ano, Zdeněk.

Zdeněk Jičínský: Podívejte se, přátelé, já nechci vůbec rekriminovat. O to nejde, že ano. Ale vy jistě vzpomínáte, že při tom jednání tehdy, že já jsem tehdy velmi Alexandra Dubčeka –

John Bok: Je tu Společnost pro veselejší současnost.

Václav Havel: Překvapení pro vás všechny! Vojenský puč v Československu!

Společnost za veselejší současnost přerušila na krátkou dobu jednání symbolickou inscenací nepodařeného vojenského puče. Všechny přítomné obdarovala horkým punčem. Happening byl založen na slovní hříčce »puč – punč«.

Zdeněk Jičínský: Můžu pokračovat, jo? Tak já to neříkám proto, že bych rekriminoval, protože jsem předpokládal, že s tím velký problémy budou. Čili myslím, že se teď našlo jaksi uspokojivý řešení. Prosím vás ale teď jaksi važme velmi citlivě jednu věc. Jak se bude ten vývoj v nejbližších měsících utvářet, těžko kdo z nás jaksi víme. Čili Václav by měl velmi uvážít, pokud by vůbec něco v tom uvedeném smyslu formuloval –

Václav Havel: Slíbil jsem to.

Zdeněk Jičínský: – aby to bylo formulováno velmi jaksi obezřetně, aby to ničemu jaksi nebránilo, aby se z toho nestala nějaká překážka, která by mohla poznamenat nějaký další vývoj.

Václav Havel: Zdeňku, můžeš mi tu větu společně s nějakým Slovákem napsat?

Zdeněk Jičínský: Podívejte se, já myslím, že není tady nebezpečí, vždyť ty jsi sám říkal, že do novoročního projevu to nepatří.

Václav Havel: Ale on chtěl co nejdřív právě!

Jaroslav Šabata: Já bych nečekal! Udělal bych to co nejdřív.

Zdeněk Jičínský: Tak musíme potom zkusit nějakou formuli najít.

Ján Budaj: Ja myslím, že je to dokonca oveľa vhodnejšie než potom, keď by si bol v úrade.

Petr Pithart: A při jaké příležitosti?

Ján Budaj: To uvážime, hej.

Petr Pithart: Před ještě?

Ján Budaj: Teraz toto neriešme. Ja by som sa vrátil k inej otázke.

Václav Havel: Přátelé, já dneska odpoledne dělám pro televizi federální takovej nějaký pořad – jako občan, nikoliv jako prezident –, kde odpovídám na miliardu dotazů, co přišly mně do televize. A můžu si tam šikovně napsat otázku, kterou tam podstrčíme, a hned napsat mou odpověď.

Petr Oslzlý: Ona tam ta otázka se opakuje několikrát. Sedmkrát. Osmkrát. Co to znamená –

Vladimír Hanzel: Je. Je tam ta otázka.

Václav Havel: Abysme se teď nezdržovali, tak jestli by moh Zdeněk Jičínský s některým z vás napsat tu mou odpověď, kterou já –

Ján Budaj: Nie som si istý, či by toto uspokojilo Dubčeka, pretože on tým, že spomínal ten novoročný prejav, mal na mysli nejaký taký legitímny prejav, trochu oficiálnejší. On tým teda myslel zrejme ako prezident a já si myslím, že to už nie je vhodné. Ale vrátil by som sa k inej otázke teda, ktorá nie je –

Petr Pithart: Ne, tak tohleto bychom ale měli –

Ján Budaj: Toto je iný problém. Vy ste si teda dali sľub. Ako ho realizovať tak, aby to bolo vhodné. Ale je otázka teraz tej delegitimity Dubčeka. Podľa mňa s tým sa ešte dá niečo robiť. Ešte raz opakujem, že bolo by nevhodné na neho naliehať, aby on sa vzdal tej kandidatúry lebo aby sťahovali tie kandidatúry jednotlivé organizácie.

Václav Havel: Jo.

Ján Budaj: Tam isté organizácie nie sú pri tom rozhodujúce. To je úplne formálna vec, že nejaká SNR – okrem toho len predsedníctvo – potom sme to už zastavili, celú SNR. Oni to urobili bez kontaktu s nami a podľa hli tlaku tých strán Národného frontu.

Václav Havel: Ale on se sám, jak jsem vyrozuměl předevečím ráno, když jsem s ním mluvil, tak on se sám cítí být legitimně kandidován –

Ján Budaj: Áno.

Václav Havel: – a tudíž sám on cítí, že musí být nějak odkandidován, jo.

Ján Budaj: On nechce prehrať ten volebný boj, okrem toho bolo by to smiešne, teda tá prehra, a bola by slovenským národom cítená nespravodlivo.

On mlčí.

Václav Havel: No tak ať mlčí dál! Ale ať mlčej i ti, co ho navrhuje!

Ján Budaj: To iste.

Václav Havel: To je maličkost, ale jenom jim to musíme říct. A to při tom »kulatým stole« dneska.

Ján Budaj: A my potrebujeme na to, aby tá legitimita nebola ohrozovaná, okrem toho tvojho prehlásenia, teda nejakým spôsobom pozmeniť túto dohodu, že to môže byť len Čech.

Zdeněk Jičínský: Ne, počkejte, pane Budaj! To si nerozumíme. To nebylo řečeno, že to může být »len Čech«, ale bylo řečeno toto: Že jednu z těchto nejvyšších funkcí, zejména i vzhledem k tomu, že parlament v současné době se jako netěšil tak významné roli ve veřejnosti, tak že jednu z těchto nejvyšších dvou funkcí zastávali, tedy jednu občan jedné republiky a tu druhou má zastávat občan druhé republiky.

Václav Havel: A to řekl Mohorita!

Vladimír Hanzel: Ano, ano.

Zdeněk Jičínský: Čili to není nic delegitimního, to odpovídá dosavadnímu vývoji.

Václav Havel: Já můžu třeba říct, že bude-li ve svobodnejch –

Zdeněk Jičínský: Takhle se to řešilo i v osmašedesátém a podobně. Čalfa jako jaksi občan Slovenské republiky – to, že je komunista, v této souvislosti necháme stranou – tak jaksi není nic nelegitimního na tom, aby tedy prezidentem byl občan České republiky. To jaksi i v této souvislosti není namířeno proti Dubčekovi, ale –

Václav Havel: Já bych to moh využít –

Ján Budaj: Ja hovorím len o určitej teda emotívnej rovine celej tejto dohody. Ona je logická a my ju podporujeme. Čomu musíme zabrániť, pozrite sa, sú dve veci. Jedna vec je pokus skutočne teda vytvoriť nacionalistickú atmosféru na Slovensku. Tomu sa pomerne darí čeliť vďaka tomu tvojmu prehláseniu a vďaka iným veciam. VPN prehlasuje: My sa s Dubčekom stretneme –

Václav Havel: Já to říkám v Prešově, Košicích a všude a televize to snímaly. Ján Budaj: Tomu sa darí pomerne čeliť, ale ešte tu zostáva taký pocit historickej prehry, ktorý je, domnievam sa, neoprávnený, a vy ho nechcete vyvolávať. Historickej prehry, že slovenský kandidát nemohol sa uchádzať o miesto prezidenta v tejto prelomovej dobe, pretože akýmsi spôsobom bol odmietnutý celou opozíciou. Ja chápem, čo tu hovoríte, ale ľudia to takto neberú! To by ste museli teda... To odmietnutie bolo jednoznačné, na prezidenta –

Zdeněk Jičínský: Hovoříme mezi sebou. Vždyť víte, že tohleto bylo vaše stanovisko –

Václav Havel: Hele, Jano, tomu se dá čelit tím, že já v dotyčném prohlášení – které udělám, kdy mi řeknete a v jaké souvislosti to je jedno – že já přímo můžu říct, že tento úřad zastává Čech, protože předsedou vlády je Slovák, ale že po svobodných volbách tomu může být naopak a že bude to otevřeno skutečnému obecně slovensky cítícímu, obecně celým Slovenskem pocíťovanému představiteli slovenského národa, že to může být otevřeno tak, jako na tu prozatímní dobu to bylo otevřeno Čechovi. Prostě protože pak zas třeba předseda vlády bude Čech nebo nějak takhle to zašmodrchat.

Ján Budaj: To možno v tom tvojom prejave prezidentskom, to môže byť takto formulované.

Petr Pithart: Já bych navrhoval –

Ján Budaj: Tým by sa zhostil aj tej povinnosti voči Dubčekovi.

Václav Havel: Pokud jde o ten novoroční projev, tak Vláďa všechno, co mě průběžně napadá, že tam má být a co kohokoliv z vás napadne, tak dávejte jemu na papírcích. On to sbírá do obálky a nahrává i moje nápady k tomu. Já ho už o Vánocích si budu chystat a průběžně přepisovat a jednatřicátýho ho nahrajou, ta televize. A takže tam v tom projevu musí být jakási větička, která bude signalizovat tu mojí prozatímnost. To je zase můj zájem. A v této souvislosti může být řeč i o tom, jak bude po svobodných volbách, a v této souvislosti se tam dá zamontovat tohle všechno. Takže nakonec by to mohlo být – aniž by třeba byl Dubček jmenován, a[le] bylo by jasné, že je řeč o něm – by mohlo být nakonec i v tom novoročním projevu, že jo, takhle zamontovaný. Tak když to někdo z vás napíše šikovně a dá to Vláďovi.

Vladimír Hanzel: Saša se hlásí. Saša.

Alexandr Vondra: Prosím vás to bych považoval za velmi důležitou věc, zkusit to říct nějakým takovýmhle způsobem, aniž ten Dubček by byl jmenován. Totiž to, jak jsi to před ním říkal s tím slibem. To je opravdu velmi citlivá věc a pozor na jednu věc. Ten příští prezident má vzejít ze svobodných voleb a jakmile tady bude známka nějaký predestinace, tak trochu pozor na to. A druhá věc. Má-li to být trochu symbol od něčeho neúspěšného k něčemu budoucímu, aby zas tady nebyla naznačená jako nějaká predestinace. Jako proč tohle říkat?

Petr Pithart: Já navrhuju, aby pan Budaj a Jarda Šabata [připravili] ty formulace jednak v takové užší verzi pro ten novoroční projev a v širší verzi pro ten dnešní projev vyváženě. Myslím, že Jarda přesně chápe, o co jde, více než kdokoli tady z nás. A pan Budaj. Měli by teda pomalu začít, jestli to [zasedání] je odpoledne. Je to odpoledne?

Václav Havel: To je ve tři.

Petr Pithart: Měli by skoro si někde sednout a začít.

Václav Havel: Ale možná to ve tři nemusím říkat, když to bude v tom novoročním projevu.

Vladimír Hanzel: Tam je několik otázek na to a nemělo by se tomu vyhnout, protože bude na to hodně dotazů.

Martin Bútora: Ako podklad by to bolo treba mať.

Petr Pithart: Jestli tam jméno nebude zmíněno, tak tím spíš je nutné, aby to bylo řečeno dvakrát nebo třeba i třikrát, aby to bylo jasné každému.

Václav Havel: Dobře, dobře. Tak můžou teda teďko jít dělat? Nemůžou, protože máme ještě dohadovat mnoho věcí kolem toho »kulatýho stolu«.

Petr Pithart: Dobře, ale musí si udělat čas, abychom...

Václav Havel: A teď už tady možná nemusím já bejt, protože tam čeká několik těch televizí světových a takovejchhle –

Petr Pithart: Ne, nemusíš tady bejt.

Ján Budaj: Ja sa vrátim ešte raz k tej otázke, prepáčte, k tej predestinácii Čecha. Táto parita nie je nikde v zákone.

Zdeněk Jičínský: Není tady predestinace Čecha. Není predestinace nikoho. Pro žádnou funkci.

Václav Havel: Ne. Ale Jano myslí predestinace v tom smyslu, že jeden má být Čech a jeden Slovák, což je predestinace.

Ján Budaj: Ešte raz opakujem, že tak ako rakúskou tlačou to bolo zdôrazňované, vysielaním viedeňskej televízie, aj našou tlačou je to pociťované, že tu sa dohodlo, že Dubček vôbec nemá šancu kandidovať, ergo jeho vôbec navrhovanie na Slovensku a tak ďalej a jeho vystupovanie ako potencionálneho kandidáta je teda nelegitímne.

Petr Pithart: Pane Budaj, bylo to tak, že pokud Adamec tvořil vládu, tak bylo naprosto jasné všem, že prezidentem bude Dubček. Jakmile byl prostě jmenován Čalfa, bylo naprosto jasné, že prostě prezidentem nebude Slovák.

Jaroslav Šabata: Prosím vás jenom jednu věc a tím se to možná vyřeší a sedneme si na to. Adamec se rozhodl jmenovat Čalfu proto, aby mohl být sám prezidentem.

Petr Pithart: Ano. Přesně tak.

Jaroslav Šabata: Tím začala vlastně celá krize ve vedení strany. A my musíme s jistou distancí promluvit o tom, že tu byla taková zvyklost, která byla zavedena v roce 1968, kdy šlo o to vyřadit ze hry Smrkovského, a že dnes vůči této zvyklosti máme určitou distanci. S tím, že pochopitelně nechcem popírat to, aby představitelé obou národů byli v klíčových funkcích rovnoměrně zastoupeni.

Ján Budaj: A že to nie je –

Jaroslav Šabata: A že to není žádný zákon. Že Dubčekova kandidatura sama o sobě legitimní je.

Ján Budaj: Ja si myslím, že nič sa nestane –

Jaroslav Šabata: Vzhľadom teda k té histórii, ktorá kolem toho je.

Ján Budaj: Veľmi múdro. Nič sa nestane. My nebudeme popierať ten výsledok. Rozumiete, my sme na Slovensku museli prejsť k tomu, že sme nikdy nepopreli a v televízii sme opakovali, že stojíme za Havlom, ale museli sme povedať, že nestojíme proti Dubčekovi.

Jaroslav Šabata: Samozřejmě.

Ján Budaj: Lebo toto chceli všetci tí vagabundi dosiahnúť!

Zdeněk Jičínský: [...] neměli stavět Havla proti Dubčekovi.

Petr Pithart: Prosím vás budeme se trochu hlásit. Pan Kňazko.

Milan Kňazko: Dokonca sa stala taká nepríjemnosť, čo zneužila komunistická strana, že v Pravde napísali článok, že Verejnosť proti násiliu je zásadne proti Dubčekovi.

Ján Budaj: Vymysleli správu! Vy ste videli, čo to spravilo!

Milan Kňazko: Zneužili to, že my sme sa postavili za Vaška, otočili to naopak a vyhlásili, že sme proti Dubčekovi.

Kamil Procházka: Zásadne proti!

Milan Kňazko: Zásadne proti Dubčekovi!

Ján Budaj: No tak to bola bomba!

Milan Kňazko: Ide teraz len akýmsi spôsobom zmierniť. My sme to už samozrejme odvolali, napísali sme vyhlásenie k tomuto – ale ide teraz len o to dať tomu spätne isté vysvetlenie. Myslím, že toto, ako hovoril pán Šabata, je naprosto akceptovateľné a že je to treba urobiť. O nič iné nejde.

Petr Pithart: Vašek ještě má...

Václav Havel: Já mám ještě mnoho věcí, co bych rád s vámi projednal, ale ty se dají projednat až po »kulatém stole«. Teď vy budete se sami chystat na ten »kulatej stůl«, u toho já už být nemusím. Odejdu dělat jiné věci a jde mi o to, jestli se s váma uvidím po »kulatém stole« anebo kdy se vlastně sejdem v týchlenty partě?

Ján Budaj: Budeme pokračovať, keď skončí –

Petr Pithart: Já myslím, že to bude jednání dlouhé.

Václav Havel: No, já mám večer přebírání ty ceny z Vídně, na rakouském tom [velvyslanectví]. Tam musím, tam přijede vídeňskej starosta, který mi dá cenu, kterou dám na humanitární účely a tak podobně. Tam jsem chtěl, aby byl Milan, protože Bratislava je blízko Vídně a tak dále. Kdy vy musíte se vrátit do Bratislavy nebo dá se to udělat třeba zejtra ráno, nebo to už je pozdě? Je šance, že se to nějak zamontuje do toho večera i s těma Rakušanama?

Petr Pithart: Vašku, když to dopadne tak, jak my si představujeme, tak to nebude mnoho času.

Václav Havel: Já bych potřeboval, dokavad' tady jsou Slováci, se zeptat na pár věcí pro případ, že budu zvolenej prezidentem. Jestli s nima souhlasej, co udělám, nebo co budu dělat nebo podobně, že ano. A tím teď ale nechci zdržovat, protože se [to] netýká »kulatého stolu«.

Pavel Rychetský: Já mám takovou faktickou poznámku. Pokud se týče toho »kulatého stolu«, odhadnout délku je obtížné. Ale asi hodně by nám pomohlo, kdybychom věděli, s čím

tam jdou komunisté. Protože co se týče ostatních, tak vlastně víme. Já nevím, jestli, Jardo, máš nějaký informace, protože ty jsi pořád říkal, že to vypadá, že by ten Urbánek s Mohoritou byl naopak.

Jaroslav Šabata: Já jsem potom přišel a oznámil jsem mu, že je to –

Pavel Rychetský: Ne. Dobře, dobře. Ale jestli teda tady někdo kromě Jardy je informovanej o tom, jaký postoj má dnešní nová komunistická strana. To bude rozhodující pro to jednání.

Petr Pithart: Patrně pošle na to jednání Mohoritu, právě protože celkem úspěšně s námi jaksi vyšel. V tom případě asi můžeme předpokládat –

Václav Havel: Já mám ten dojem, že Mohorita bude motor té strany, a ten tam je ze symbolické důvodů ten Adamec. A s tím se jednat ani nedá moc.

Vladimír Hanzel: Není jasný, co je ten předseda.

Václav Havel: To je symbolická funkce.

Vladimír Hanzel: No, ta strana neměla nikdy předsedu, že ano.

Václav Havel: No, vraťme se k tomu, na co jsem se ptal. Jestli se ještě budeme moci na chvíli vidět. Takto všichni.

Ján Budaj: Ja by som navrhoval, aby sa debatovalo ešte teraz asi polhodinu, než Vašek odíde. Aspoň operatívne veci.

Petr Pithart: Ano, ano, ano.

Vynecháno závěrečné stručné dojednávání formalit týkajících se dalšího setkání zástupců KV VPN s Václavem Havlem. Poté byla s Havlovým odchodem nahrávka ukončena.